

31990L0270

L 156/14

EIROPAS KOPIENU OFICIĀLAIS VĒSTNESIS

21.6.1990.

PADOMES DIREKTĪVA**(1990. gada 29. maijs)****par minimālajām prasībām attiecībā uz drošību un veselības aizsardzību darbā ar displeju ierīcēm (piektā atsevišķā direktīva Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punktu nozīmē)**

(90/270/EEK)

EIROPAS KOPIENU PADOME,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 118.a pantu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu ⁽¹⁾, kas sagatavots pēc konsultācijām ar Darba drošības, higiēnas un veselības aizsardzības padomdevēju komiteju,sadarbojoties ar Eiropas Parlamentu ⁽²⁾,ņemot vērā Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽³⁾,

tā kā Līguma 118.a pants paredz, ka Padome ar direktīvām pieņem īpašas minimālās prasības uzlabojumu veicināšanai, īpaši darba vidē, lai garantētu darba ņēmēju drošības un veselības aizsardzības līmeņa uzlabošanu;

tā kā saskaņā ar šo pantu šādas direktīvas atturas uzlikt tādus administratīvus, finansiālus un juridiskus ierobežojumus, kas traucē izveidoties un attīstīties maziem un vidējiem uzņēmumiem;

tā kā Komisijas ziņojums par darba drošības, higiēnas un veselības aizsardzības programmu ⁽⁴⁾ paredz pieņemt ar jaunām tehnoloģijām saistītus pasākumus; tā kā Padome ir ņēmusi to vērā savā 1987. gada 21. decembra rezolūcijā par darba drošību, higiēnu un veselību ⁽⁵⁾;

tā kā minimālo prasību ievērošanai, nodrošinot augstāku drošības līmeni darba iecirkņos ar displeju ierīcēm, ir būtiska nozīme darba ņēmēju veselības un drošības nodrošināšanai;

tā kā šī direktīva ir atsevišķa direktīva 1989. gada 12. jūnija Direktīvas 89/391/EEK par pasākumiem, kas ieviešami, lai uzlabotu darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību darbā ⁽⁶⁾ 16. panta

1. punkta nozīmē; tā kā tādējādi pēdējās nosacījumi ir pilnībā piemērojami darba ņēmēju darbam saistībā ar displeju ierīču lietošanu, neierobežojot stingrākus un/vai specifiskākus noteikumus, kas ietverti šajā direktīvā;

tā kā darba devēju pienākums ir būt informētiem par tehnoloģijas attīstības jaunumiem un zinātnes atklājumiem darba iecirkņu aprīkojuma jomā, lai varētu veikt jebkuras izmaiņas, kas nepieciešamas darba ņēmēju drošības un veselības aizsardzības uzlabošanas garantēšanai;

tā kā ergonomiskajiem aspektiem ir īpaša nozīme ar displeju ierīcēm aprīkotā darba iecirknī;

tā kā šī direktīva dod praktisku ieguldījumu iekšējā tirgus sociālās dimensijas radīšanā;

tā kā saskaņā ar Lēmumu 74/325/EEK ⁽⁷⁾ Komisija, izstrādājot priekšlikumus šajā jomā, konsultējas ar Darba drošības, higiēnas un veselības aizsardzības padomdevēju komiteju,

IR PIEŅĒMUSI ŠO DIREKTĪVU.

I IEDAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

1. pants

Priekšmets

1. Šī direktīva, kas ir piektā atsevišķā direktīva Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkta nozīmē, nosaka minimālās prasības darba ņēmēju aizsardzībai darbā ar displeju ierīcēm, kā definēts 2. pantā.

2. Direktīvas 89/391/EEK nosacījumus pilnībā piemēro visai 1. punktā minētajai jomai, neskarot stingrākus un/vai specifiskākus noteikumus, kas ietverti šajā direktīvā.

⁽¹⁾ OV C 113, 29.4.1988., 7. lpp. un OV C 130, 26.5.1989., 5. lpp.⁽²⁾ OV C 12, 16.1.1989., 92. lpp. un OV C 113, 7.5.1990.⁽³⁾ OV C 318, 12.12.1988., 32. lpp.⁽⁴⁾ OV C 28, 3.2.1988., 3. lpp.⁽⁵⁾ OV C 28, 3.2.1988., 1. lpp.⁽⁶⁾ OV C 183, 29.6.1989., 1. lpp.⁽⁷⁾ OV C 185, 9.7.1974., 15. lpp.

3. Šī direktīva neattiecas uz:

- a) transportlīdzekļu vai mehānismu vadītāju vai kontroles kabīnēm;
- b) datorsistēmām uz transportlīdzekļa borta;
- c) datorsistēmām, kas paredzētas galvenokārt publiskai lietošanai;
- d) "portatīvām" sistēmām, kas neatrodas ilgstošā lietošanā darba iecirknī;
- e) kalkulatoriem, kases aparātiem un jebkādam citām ierīcēm ar mazu datu vai mērījumu displeju, kas nepieciešams ierīces tiešajai lietošanai;
- f) tradicionālas konstrukcijas rakstāmmašīnām, kas pieder pie "rakstāmmašīnas ar ekrānu" tipa.

2. pants

Definīcijas

Šajā direktīvā:

- a) displeja ierīce: burtu un ciparu vai grafiskais displeja ekrāns, neatkarīgi no izmantotā displeja procesa;
- b) darba iecirknis: ierīču kopums, kurā ietilpst displeja ierīce, kas var būt apgādāta ar klaviatūru vai ievades ierīci un/vai programmatūru, kura nosaka operatora/mašīnas saskari, izvēles aksesuāriem, papildierīcēm, to skaitā diskešu ievadu, telefonu, modēmu, printeri, dokumentu turētāju, darba krēslu un darba galdus vai darba virsmu, un tiešo darba vidi;
- c) darbaņēmējs: jebkurš darbaņēmējs, kā definēts Direktīvas 89/391/EEK 3. panta a) apakšpunktā, kas pastāvīgi lieto displeja ierīces kā sava parastā darba būtisku sastāvdaļu.

II IEDAĻA

DARBA DEVĒJU PIENĀKUMI

3. pants

Darba iecirkņu analīze

1. Darba devējiem ir pienākums veikt darba iecirkņu analīzi, lai novērtētu veselības un drošības apstākļus, ko viņi rada saviem darbaņēmējiem, īpaši saistībā ar iespējamo risku, kam pakļauta redze, kā arī ar fiziskās slodzes un garīga stresa problēmām.

2. Darba devēji veic atbilstīgus pasākumus, lai novērstu konstatēto risku, pamatojoties uz 1. punktā minēto novērtējumu un ņemot vērā šādi konstatēto riska faktoru blakus un/vai kopējo ietekmi.

4. pants

Darba iecirkņi, kas pirmoreiz nodoti ekspluatācijā

Darba devējiem ir jāveic attiecīgie pasākumi, lai nodrošinātu, ka darba iecirkņi, kas pirmoreiz nodotas ekspluatācijā pēc 1992. gada 31. decembra, atbilst pielikumā noteiktajām minimālajām prasībām.

5. pants

Darba iecirkņi, kas jau ir ekspluatācijā

Darba devējiem ir jāveic attiecīgie pasākumi, lai nodrošinātu to, ka tās darba iecirkņi, kas jau atrodas ekspluatācijā 1992. gada 31. decembrī vai pirms šī datuma, tiek pielāgoti tā, lai ne vēlāk kā četrus gadus pēc šī datuma atbilstu pielikumā noteiktajām minimālajām prasībām.

6. pants

Darbaņēmēju informēšana un apmācība

1. Neskarot Direktīvas 89/391/EEK 10. pantu, darbaņēmēji saņem informāciju par visiem drošības un veselības aspektiem saistībā ar viņu darba iecirkni, konkrēti, informāciju par pasākumiem, kas piemērojami viņu darba iecirknim un ko veic saskaņā ar 3., 7. un 9. pantu.

Visos gadījumos darbaņēmējus vai viņu pārstāvjus informē par jebkuru veselības un drošības pasākumu, ko veic saskaņā ar šo direktīvu.

2. Neskarot Direktīvas 89/391/EEK 12. pantu, katru darbaņēmēju arī apmāca darba iecirkņa lietošanā pirms šī darba veida uzsākšanas un kad vien tiek būtiski mainīta darba iecirkņa organizācija.

7. pants

Ikdienas darba kārtība

Darba devējam jāplāno darbaņēmēja darbība tādā veidā, lai ikdienas darbā pie displeja ekrāna būtu periodiski pārtraukumi vai darbības maiņa, samazinot darba slodzi pie displeja ekrāna.

8. pants

Konsultācijas un darbaņēmēju līdzdalība

Apspriešanās ar darbaņēmējiem un/vai viņu pārstāvjiem un viņu līdzdalība notiek saskaņā ar Direktīvas 89/391/EEK 11. pantu par šajā direktīvā iekļautajiem jautājumiem, ietverot tās pielikumu.

9. pants

Darba ņēmēju acu un redzes aizsardzība

1. Darba ņēmējiem ir tiesības uz attiecīgu acu un redzes pārbaudi, ko veic persona ar šim darbam nepieciešamo kvalifikāciju:

- pirms darba uzsākšanas pie displeja ekrāna,
- ik pēc noteikta laikposma darba gaitā, un
- ja viņiem ir redzes grūtības, kas var būt saistītas ar darbu pie displeja ekrāna.

2. Darba ņēmējiem ir tiesības uz oftalmoloģisku izmeklēšanu, ja 1. punktā minētā pārbaude parāda, ka tā ir nepieciešama.

3. Ja 1. punktā minētās pārbaudes vai 2. punktā minētās izmeklēšanas rezultāti parāda, ka tas ir nepieciešams, un, ja nevar izmantot normālus koriģējošus līdzekļus, darba ņēmēji jānodrošina ar speciāliem koriģējošiem līdzekļiem, kas ir piemēroti attiecīgajam darbam.

4. Pasākumi, kas tiek veikti saskaņā ar šo pantu, nekādā gadījumā nedrīkst radīt darba ņēmējiem papildu finansiālās izmaksas.

5. Darba ņēmēju acu un redzes aizsardzību var iekļaut valsts veselības aizsardzības sistēmā.

III IEDAĻA

DAŽĀDI NOTEIKUMI

10. pants

Pielikuma pielāgošana

Tiri tehniskas dabas pielāgojumi pielikumā, lai ņemtu vērā tehnikas attīstību, izmaiņas starptautiskajos noteikumos un

specifikācijās un zināšanas displeju ierīču jomā, tiek veikti saskaņā ar Direktīvas 89/391/EEK 17. pantā noteikto procedūru.

11. pants

Nobeiguma noteikumi

1. Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības līdz 1992. gada 31. decembrim.

Dalībvalstis par to tūlīt informē Komisiju.

2. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus tiesību aktus, ko tās pieņem vai jau ir pieņēmušas jomā, uz ko attiecas šī direktīva.

3. Dalībvalstis ik pēc četriem gadiem informē Komisiju par šīs direktīvas praktisko īstenošanu, norādot darba devēju un darba ņēmēju viedokļus.

Komisija par to informē Eiropas Parlamentu, Padomi, Ekonomikas un sociālo lietu komiteju un Darba drošības, higiēnas un veselības aizsardzības padomdevēju komiteju.

4. Komisija regulāri sniedz ziņojumus Eiropas Parlamentam, Padomei un Ekonomikas un sociālo lietu komitejai par šīs direktīvas īstenošanu saskaņā ar 1., 2. un 3. punktu.

12. pants

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Briselē 1990. gada 29. maijā

Padomes vārdā —

priekšsēdētājs

B. AHERN

PIELIKUMS

MINIMĀLĀS PRASĪBAS

(4. un 5. pants)

Ievadpiezīme

Šajā pielikumā noteiktie pienākumi ir piemērojami, lai sasniegtu šīs direktīvas mērķus, un ciktāl, pirmkārt, pastāv attiecīgo komponentu klātbūtne darba iecirknī, un, otrkārt, to neizslēdz uzdevuma prasības vai raksturīgās pazīmes.

1. IEKĀRTAS

a) **vispārīgs komentārs**

Ierīču kā tādu lietošana nedrīkst būt riska avots darba ņēmējiem.

b) **displeja ekrāns**

Rakstu zīmes uz ekrāna ir skaidri izteiktas no formas viedokļa, atbilstīga lieluma un ar atbilstīgām atstarpēm starp rakstu zīmēm un rindām.

Attēls uz ekrāna ir stabils, bez mirgošanas vai cita veida nestabilitātes.

Gaišums un/vai kontrasts starp rakstu zīmēm un fonu ir tāds, lai lietotājs to varētu viegli pielāgot un lai tas arī būtu viegli pielāgojams apkārtējiem apstākļiem.

Ekrāns ir viegli pagriežams un noliecams atbilstīgi lietotāja vajadzībām.

Iespējams izmantot ekrānam atsevišķu pamatni vai pielāgojamu galdū.

Ekrāns ir brīvs no spīduma un atstarojuma, kas var radīt diskomfortu lietotājam.

c) **klaviatūra**

Klaviatūra ir pagriežama un atdalīta no ekrāna, lai ļautu darba ņēmējam atrast ērtu darba stāvokli, novēršot roku vai plaukstu nogurumu.

Platība klaviatūras priekšā ir pietiekoša, lai nodrošinātu atbalstu lietotāja rokām un plaukstām.

Klaviatūra ir ar matētu virsmu, lai novērstu atspīdumu.

Klaviatūras izkārtojums un taustiņu īpašības ir tādas, lai būtu atvieglota klaviatūras lietošana.

Simboli uz taustiņiem ir pietiekami kontrastaini un salasāmi no paredzētā darba stāvokļa.

d) **darba galds vai darba virsma**

Darba galds vai darba virsma ir pietiekami liela, ar mazatstarojošu virsmu, un ļauj elastīgi pielāgot ekrānu, klaviatūru, dokumentus un attiecīgo aprīkojumu.

Dokumentu turētājs ir stabils un pielāgojams, un novietots tā, lai līdz minimumam samazinātu vajadzību pēc neērtām galvas un acu kustībām.

Platība ir pietiekama, lai darba ņēmēji varētu atrast sev ērtu stāvokli.

e) **darba krēsls**

Darba krēsls ir stabils un nodrošina operatoram iespēju brīvi kustēties un ieņemt ērtu stāvokli.

Sēdekļis ir ar pielāgojamu augstumu.

Sēdekļa atzveltne ir ar pielāgojamu augstumu un slīpumu.

Kāju atbalstu nodrošina katram, kas to vēlas.

2. VIDE

a) **ar platību saistītās prasības**

Darba iecirkņa izmēri un plānojums ir tāds, lai nodrošinātu lietotājam pietiekami daudz vietas stāvokļa maiņai un kustību variēšanai.

b) **apgaisojums**

Telpas apgaismojums un/vai vietas apgaismojums (darba lampas) nodrošina pietiekamu apgaismojumu un kontrastu starp ekrānu un fonu veidojošo vidi, ņemot vērā darba veidu un lietotāja redzes prasības.

Iespējamo traucējošo spīdumu un atstarojumu uz ekrāna vai cita aprīkojuma novērš, saskaņojot darba vietas un darba iecirkņa izkārtojumu ar mākslīgo gaismas avotu izvietojumu un tehnisko raksturojumu.

c) **atstarojums un spīdums**

Darba iecirkņi ir iekārtoti tā, lai gaismas avoti, — logi un citi atvērumi, caurredzamas vai caurspīdīgas sienas un spilgtas krāsas konstrukcijas vai sienas — neradītu tiešu spīdumu un, ciktāl iespējams, neradītu atstarojumu uz ekrāna.

Logi ir aprīkoti ar atbilstīgu pielāgojamu aizsegu sistēmu, lai samazinātu dienasgaismu, kas krīt uz darba iecirkni.

d) **troksnis**

Troksni, ko rada darba iecirkņim (-ņiem) piederīgais aprīkojums, ņem vērā, aprīkojot darba iecirkni, jo īpaši tādēļ, lai nenovērstu uzmanību vai netraucētu runu.

e) **karstums**

Darba iecirkņim (-ņiem) piederīgais aprīkojums nerada pārmērīgu karstumu, kas varētu būt par iemeslu darba ņēmēju diskomfortam.

f) **starojums**

Viss starojumu, izņemot elektromagnētiskā spektra redzamo daļu, samazina līdz līmenim, kas, raugoties no darba ņēmēju drošības un veselības aizsardzības viedokļa, ir nenozīmīgs.

g) **mitrums**

Nosaka un uztur adekvātu mitruma līmeni.

3. LIETOTĀJA/DATORA SASKARNE

Izstrādājot, izvēloties, pasūtot un modificējot programmatūru, kā arī nosakot uzdevumus saistībā ar displeja ierīču lietošanu, darba devējs ņem vērā šādus principus:

- a) programmatūrai jābūt piemērotai uzdevuma veikšanai;
- b) programmatūrai jābūt viegli lietojamai un, attiecīgajos gadījumos, pielāgojamai lietotāja zināšanu vai pieredzes līmenim; nedrīkst izmantot kvantitatīvas vai kvalitatīvas pārbaudes mehānismus, neinformējot par to darba ņēmējus;
- c) sistēmām jānodrošina atgriezeniskā saikne ar darba ņēmējiem, kas veic darbību;
- d) sistēmām jāparāda informācija tādā formātā un tempā, kas ir pielāgots lietotājiem;
- e) jāpiemēro programmatūras ergonomikas principi, jo īpaši ar cilvēkiem saistītu datu apstrādē.